

## בבא בתרא נא

**עניין: לא הות מר גבן באורתא בתחומא – לימוד עיון בשבת**

## רשב"ם בסוגיין

בתיאורו. צמי מדרשות שלהן בסוף  
ההתחום היו כדי שיוכלו לראות  
שצמח מן העיירות שמסביב: "א.ל.  
היבא דאיבא שטר מכירה אפילו

## סדור בית יעקב ליעב"ץ

## בית היין דף קפג:

ספרהם וכו' וכן ש' שקראו בו וסמדרים שגילין : (i) והי' שמילא כרסו כשר ויין סחורס וכנס לפרדס חכמה הלמה ויפיל בו שגוב הוא לו ודלי' אך לא יסרית פלמו בפיון שמוק : (ח) והליל' שלא יסרית פלמו בלימוד סגמ' כפומק' (דלא כגל'ם) שגם זס נחשב חלול שבת וגמ' פרכס היא . ר"י פסדר חזונו דרכן והל' כפומתא מנייב לא מחלונים. ופרש' כפסיס רואס וזנות ח"ת מדכריס כחורס סיס חזונו לפס כך ודכר ס' כפיו חתם שמוס ונימוקו פמו כי ח"ת ודלי' חין פמוקין דכריס כליס ח"ס' כיסי כחול והל' לפסריס שפוסריס ופומדיס כס לו שני חכמיס חין קורח פס כהנוקות כחלס' (כיינו) מה שלא למדו דפיון) זי שמוס דפיון חכסכחון לפומתא דכחח' וזי שמוס דחללין ושחין יקיר פליכון פלמ' וחחח' לפס ולכח מיסח שחמי' כסדלי' רחשו לפורה כחכות וסכניס יסדו. גם בלימוד חורס כחשור שלא יפסקו בו בשבת כיניסם כדרך שפוסקין כחול חלל לרד לפגדיל ויס השבת ככל דבר חחמי' כלימוד כס' ליל חשוב ולא יסח כחש' ככר ועכורס קסב (פחש'ל כניח יסח'ל) וכן סכרי שסקפד ר"י חזונו דרכן כדי קני רלח קפדי וסכרי פלמו קעכדי פחש'כ מיסח כיד) וכעלס פליכ' כחללי' שבת כי פחס שני ח"ת כפוסקין כחורס רגילין לפסטיק ופלפל כחריס' ומלח ככור שבת נכח שחחר שוכסניס בו מוככ חול (ונו דחילח' לפיטש דילמח מיחשח' שפחחייכו) זס חתם וברור' (ט) וולג' חלן כקלמר יסד' דימי

מחזיק ברכה לחיד"א או"ח סי' ר"צ

ו'. ראיתי להרב יעב"ץ בסדרור ש"ח" העוסק בעיון בשבת מחלל השבת ומייתי הראיה ממ"ש פרק כל כתיב ר' וזיא כי הוה חזי וזוא דרבנא אמר לא תחלוני עש"ב ועם האדון הסליחה שכונת הש"ס היא שעל ידי כן היו נמנעים ממכבד השבת כמו שפירש"י ול"ש אם היו גורסים או מעיינים אבל ה"ח המענג שבת באכילה ושתיה וקודם חצות עד שלא יסעוד או אחר שסעד יוכל לעיין ולפלפל הס"י לא להזכיר שהוא מחלל שבת ח"ו ואין ראיה כלל מהש"ס וכעני גדולה לאלהים קושטנינה רבתי בזמן גדולי הדור היו באיזה מקומות קובעים ישיבה בש"ס ומפלפלים ביום שבת קודם חצות כמה ת"ח שבכפר ההוא ושמענו כי הן עוד היום כה יעשו. וכן בעה"ק ירושלם ת"ו לימים ראשונים בישיבת הרב פרי חדש אבותנו ספרו לנו שהיו מפלפלים בעומקא דדינא בערב וכן ראיתי שנהגו אחריו ראשי ישיבה הנוכרים הרבנים ו"ל וסיעתם שהיו מפלפלים בספיקא דדינא כפעם בפעם. וכבר כתב הר"ן פרק אעפ"י דטעם שלא הזכיר התנא עונת ת"ח כי לפעמים יתחורש אליהם תלמודם וצריכים לנדר שינה מעניניהם ולטרוח בתלמודם ע"ש ובש"ס מפורש דענות ת"ח מע"ש לע"ש:

**ואתם** אם הת"ח ביום שבת אינו רוצה לטרוח ויבא מיד ולומר מידי דרשאו או גירסא וכיוצא שפי' דמי. וכן הוא מנהג רוב הת"ח בכל המקומות שעברתי בהם ומה נעים מה שפי'ש הרב החסיד בעל דעת חכמה באר דר' ויצא דהוה מהדר אוזוי רובנא ו"ל לא תמליתני דהקדיפא היה להזהירם שלא יבואו ליד שיחת חולין ע"ש מה שהארקין בטוב טעם ודעת ונתן טעם לרש"י שלא פי'ש הכי ויפרשוהו הוה לדעת התוס' והגה"ה הקדושה ורבינו הארי"צ זצ"ל ע"כ פירק אחד עשר דף פ"ב ע"ג:

רש"י זבחים דף ב:

השמועה במנחות עד כאן): לא חרית  
גבן באורתא בתחומא. כלומר חבל  
על שלא היית אמש בשבת אצלנו  
בחוץ התחום שחולל לזא לזית  
המדרש ולשמוע: בי חרמו. שם

## תורה לשמה לבעל

## הבן איש חי סי' קי

**חכם** אחד עובר אורח בא אצלנו ומצא חברים לומדים ביום שבת קודש סוגיות עמוקות בשי"ס בדרך שקלא וטריא, ופקפק בזה באומרו מאחר שיש טרחא גדולה בלימוד זה דשקלא וטריא שצריך לעיין בו הרבה, אין נכון ללמוד בו ביום שבת משום עונג שבת, כי בשבת קודש נכון ללמוד לימוד פשטי, הן פסקי הלכות בסדר השלחן ערוך הן לימוד הגמרא בדרך בקיאות בלא שקלא וטריא, הן במדרשות.<sup>1</sup> ועל פי השערת השכל לא מצאנו דבריו נכונים בזה, כי הגמרא לנו הוא שאין לחלק בענין לימוד ועסק התורה בין חול לשבת, ומותר ללמוד בכל מיני לימוד בשבת, אך אנחנו נרצה שנביא ראיה סותרת לדברי החכם הנזכר מן הגמרא או מן הפוסקים הראשונים הלא מצד הסברה בלבד. על כן יורינו אם יש איזה ראיה מן הגמרא לסתור דבריו הנזכרים או לאו, ושכרו כפול מן השמים.

## תשובה

**אִיתָא** בגמרא דזבחים דף ב' <sup>2</sup> אמר ליה רבינא לרב פפא לא הוית גבן באורחא בתחומא כי חרמך, דרמי רבא מילי מעלייתא אהרדי ושני להו, מאי מילי מעלייתא תנן כל הזבחים וכו'. ופירש רש"י לא הוית גבן באורחא בתחומא, כלומר חבל על שלא היית אמש בשבת אצלינו בתוך התחום שותכל לבא ולשמוע וכו'. תו רמי מלתא אחרית, מי אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה וכו'. ורמא מלתא אחרית מי אמר רב יהודה וכו', עיין שם. נמצא דהיה דרכם ללמוד ביום שבת שקלא וטריא בסוגיות עמוקות. הוי כס ראיא מי הגמרא לסתור דברי המפקפק בלמוד הצריך עי' 3. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזור לי.

## רבי צדוק הכהן

## קדושת שבת מאמר א'

בשבת. וכן עסק התורה לעמילי תורה  
איתא (שבת קיט סע"א) <sup>מד</sup> רב ששת בקיטא  
וכו' כי היכי דליקומו הייא, ושם (רע"ב)  
במטותא מינייכו לא תחללוניה. קרי לזה  
חילול שבת אם יטרידו בעסק התורה,  
והיינו לפי שזהו עמלם ויגיעם כל ימות  
השבת, וצריכים לנוח מזה בשבת שהוא  
שבייתת עמלם של ימי החול. ולא  
חלילה שישבו בטל לגמרי או שימשכו  
בבשר ויין ותענוגי גוף לכד, דודאי טוב  
מזה לעסוק בתורה. רק מי שהוא שקוע  
כל ימי החול כל מחשבות מוחו ולבו  
בדברי תורה, והרי הוא אחיד בקוב"ה  
על ידי התורה. בשבת שהוא זמן עליית  
העולמות (שער הכוונות ליל שבת) הוא  
במדרגה גבוהה מעסק התורה בעמל פה.  
כי יוכל להתדבק אז באור פני מלך חיים  
ממש, ולהתאחד במקור חיותו ונשמתו  
שהוא חלק אלקי ממעל. והוא אצלו  
עובדין דחול וירידה ממדרגת קדושת  
שבת דלגבייה, לעסוק בעמל פה בדברי  
תורה בנגלות. כי הם אז בכחם להשיג  
מדרגות גבוהות והתגלות סודות התורה  
בקרב לבבם, מה שאי אפשר להוציאם  
מן השפה ולחוץ ולבוא להתגלות שבפה  
כלל. וכענין ובקרב קדושים (שחרית לשבת)  
שאצל מי שבמדרגת קדושים הוא  
בקרב, ולא בפי ובשפתי בהתגלות. וכך  
ביום השבת הקדוש <sup>מ"ה</sup>. וידוע דעיקר